

GLASILO "BETON"

ŠTEV. 7-8

CELJE, SEPTEMBRA 1953

LETO II.

Pismo CK ZKJ in naše podjetje

Pismo CK je zelo razgibalo delo v osnovnih organizacijah Zveze komunistov in Socialistične zveze delovnih ljudi. Iz razprav, ki so v zvezi s tem pismom nastale širom naše domovine, vedno bolj uvidevamo, da to pismo ni neka interna zadeva komunistov, temveč da to pismo zelo globoko zadeva v vse naše politično kot gospodarsko dogajanje. Tudi člani organov upravljanja vsakega, tako tudi našega podjetja, se lahko iz pisma in razprav mnogo naučimo.

Pismo je bilo objavljeno v času, ko se naše vrhovno vodstvo najenergičneje trudi stabilizirati naše gospodarstvo, kolikor je v danih prilikah pač mogoče. V tem dejstvu lahko uvidimo, da ima pismo ogromen politični in gospodarski pomen.

Problemi, ki se jih pismo dotika, so tako raznovrstni in tako številni, da jih en sam članek niti ne more zajeti, niti jih en sam človek ne more poiskati. O tem je najbolj zgovoren dokaz naše časopisje, ki dan za dnem odkriva nove probleme, slabosti in pojave. Zato je tudi ta članek le bežen poizkus, osvetliti perečo problematiko, gledano s stališča našega kolektiva. Zavedam se, da je članek pomanjkljiv. Vsekakor pa odkriva vsaj del najvažnejših problemov. Vabim vse dobro misleče člane kolektiva, da me izpopolnijo in dopolnijo z lastnimi prispevki.

I.

Pismo CK predvsem in v prvi vrsti opozarja, da se pri reševanju gospodarskih zadev, predvsem in v prilikah, v katerih se nahajamo, ne sme nikoli izgubiti iz vida **političnih momentov**. To pomeni, da morajo tako organi upravljanja, kakor tudi vodilni uslužbenci podjetij proučiti pri svojem gospodarskem ukrepanju tudi politične posledice svojega dela. Samo po sebi je umevno, da so tega sposobni le ljudje, ki poznajo naš politični cilj, ki vedo, kaj pomeni socializem. Ako bomo torej pri

svojem delu vsaj enakovredno ocenjevali gospodarski in politični moment, zelo verjetno ne bomo delali grobih napak. Iz razprave v časopisju razberemo, da so v tem pogledu v večji ali manjši meri delala napake vsa podjetja.

a) Mnogokje se lahkomišelnost odpušča delavci z izgovorom, da se je zmanjšal obseg del. V resnici pa v podjetjih niso pregledali možnosti, da bi poiskali nova dela. Takši primeri so zelo verjetni tudi pri nas, posebno v zimskem času. Zato je naša naloga, da se trudimo, kako zagotoviti pri našem podjetju stabilnost. Odpuščanje delavcev, če izvzamemo »disciplinske primere«, vsekakor ni v skladu z določilom naše ustave, po kateri je vsakemu delavoljnemu državljanu zagotovljena pravica do dela. Razumeti moramo, da lahko naša skupnost to obveznost, ki nam jo nalaga ustava, vrši le, če se v tem resno trudijo brez izjeme vsi kolektivi.

b) Problem, ki ga veliko podjetij napačno rešuje, je zaposlitev ženske delovne sile. Podjetja se postavljajo na stališče, da se ženska delovna sila sploh ne more zaposliti, če pa se že zaposli, se ji da manjvredno, enostavno delo. To je velika politična napaka, ko vendar sicer na vsakem mestu poudarjamo enakopravnost žena. Ta napaka se nadalje očituje še v tem, da v organih upravljanja zasledimo le malo žensk, kar je zopet dokaz podcenjevanja. Tako tipično stanje je tudi pri našem podjetju.

c) Veliko politično škodo so napravili vsi kolektivi, ki so nepravilno, pretirano delili presežke. Čitali smo, da so nekateri kolektivi delili tudi celo 17., 18. in 22. plačo. Po drugi strani je bilo skoraj vedno naknadno ugotovljeno, da ta delitev ni bila na osnovi višje proizvodnje, ampak na osnovi komercialnih dobičkov.

Kako so gledali na take pojave delavci kolektivov, kjer s težavo dobe le 80% za-

služka, kako so gledali na to uslužbenci po ustanovah itd., ni treba pojasnjevati. V vseh teh primerih je napravljena poleg velike gospodarske škode še težka politična posledica, negotovanje drugih itd.

d) Gospodarski predpisi in uredbe se tolmačijo največkrat le strogo strokovnjaško, a se pri tem zamolči njihov globlji politični in gospodarski pomen. Primer takega dela je tolmačenje uredbe o davku na sklad plač, o otroških dokladah itd., kar se zelo zelo maščuje.

e) Poučni so primeri iz Srema in Vojvodine, kjer so zadruga oddale plodno ravninsko zemljo privatnikom v zakup. To, kar ni zmogla zadruga, je zmogel privatnik, da je najel delavce, zemljo obdelal z industrijskimi rastlinami in potegnil mastne dobičke.

Tak primer je politično vse prej kot dober, kaže pa na eni strani tudi skrajno nesposobnost tistih, ki so na te ideje prišli.

Tudi pri nas je treba zavzeti napram privatnim obrtnikom pravilno stališče. Politično gledano ni prav, če oddajamo dela privatnikom, če socialistična podjetja niso polno zaposlena, a taki očitki so na nas že padli.

II.

Drugo načelo, ki ga pismo CK izrecno poudarja, je to, da morajo biti interesi skupnosti v vsakem primeru predpostavljene interesom posameznika, kolektiva, kraja, okraja itd. To je načelo, čigar izpolnjevanje je najtežje in prav v tem pogledu je bilo izrečene o napakah največ in to zelo upravičene kritike. Predpostaviti interese skupnosti interesom n. pr. kolektiva, zahteva mnogokrat visok nivo državljanske zavesti, zahteva visoko gospodarsko disciplino. Pri številnih napačnih ukrepih, ki so jih kolektivni izvedli, je značilno še to, da so se pokazali trenutni interesi kolektiva v največ primerih le kot zeločasni in sploh le kot dozdevni ter so se sami v doglednem času maščevali.

a) Kot izraziti primer neupoštevanja interesov skupnosti so vsi primeri izigravanja uredbe o davku na presežek sklada za plače. Priznati je treba, da spočetka večina kolektivov ni prav doumela bistvo uredbe, uredba ni bila pravilno tolmačena in so se iskali vsi mogoči načini, da bi se ti predpisi obšli. Uredba je izšla v času, ko so vladale na trgu maksimalne cene, kar je samo še otežkočalo njeno uresničenje. Nerazumevanje uredbe je privedlo n. pr. do znane deputacije slovenskih rudarjev, do znane okrožnice združenja slovenskih gradbenih podjetij. Dovedlo je do tega, da je rudnik Trepča oblekel na račun zaščitnih sredstev vse svoje delavce, ali da je neko črnogorsko podjetje pri 141 delavcih izkazalo le 63 ne-kvalificiranih (zaradi boljšega povprečja).

Vsi ti primeri so dokaz nerazumevanja interesov gospodarske skupnosti.

Napačno bi bilo misliti, da je uredba že uresničena v stvarnosti. Po mojem mnenju se je borba za to šele pričela.

Ukrepi državnega vodstva in dobra letina že kažejo prve rezultate v znatnem znižanju cen nekaterim artiklom (premog, elektrika, tekstil ter živila). Sedaj mi vsi uredbo tudi laže razumemo in laže jo bomo tudi zagovarjali.

V zvezi z uresničevanjem uredbe se pojavlja posebno ocenjevanje discipline pri odmerjanju zaslužkov, t. j. pravilnosti norm, točnosti obračunavanja itd., kar prihaja v gradbeništvu še prav posebno v poštev.

Gradbinci smo prepričani, da gradbeništvu v primeri z nekaterimi drugimi panogami (trgovino, gostinstvom, lahko industrijo) še ni dobilo svojega mesta. Da to ni urejeno, smo si krivi sami. Povprečno nesorazmerno visoki dobički iz lanskega leta, nesolidne ponudbe pri licitacijah itd. mečejo na gradbeno stroko slabo luč. Najprej bo treba vse to odpraviti, nakar ne bo težko priboriti gradbeništvu mesto, ki mu pripada.

b) Kot izraziti primeri na škodo skupnosti se lahko tretirajo nepravilno doseženi, a še bolj nepravilno dokazani in uporabljeni komercialni dobički. Seveda sprostitev trga nedvomno opravičuje tudi nastajanje komercialnih dobičkov in tega niti ne moremo niti ne bi bilo koristno preprečevati. Vendar je treba tu strogo ločiti nepošteno poslovanje, po drugi strani pa določiti za komercialne dobičke drug način delitve in razpolaganja kot za dobičke, ustvarjene z dvigom produktivnosti, prihranki na materialu, režiji itd.

c) Grobi primerji zapostavljanja interesov skupnosti so nastali po krivdi čistih računsko-rentabilitetnih zaključkov. Na taki osnovi je n. pr. Zenica ustavila obratovanje peči, prav tako Vareš. Res sta obe podjetji »računsko« napravili dobiček. Naše gospodarstvo pa trpi pri tem škodo, ki gre v milijardo dinarjev, ker ni železa. Tu ni treba posebnih dokazov, da socialistično gospodarstvo takega »profitarstva« ne trpi.

d) V to vrsto grobih napak spada »lokal-patriotizem«. Želja, da ostane čim več pri Betonu, pa v Celju, Ljubljani itd., privede končno do stvari, kot smo jih čitali pri razpravi o MLO Ljubljana. Medtem, ko se po eni strani res delno koristi lokalnim interesom, pa država nima sredstev za ključne objekte.

e) Mnogo primerov zapostavljanja interesov skupnosti pa je tudi pri posameznikih. Tu lahko navedemo zelo razpaseno šušmarstvo, ko se skupnosti odteguje datjavte, akumulacija. V istem rangu je izkoriščanje pridobitev socialnega zavarova-

nja, predvsem »simulanti«, tridnevni bolniki itd., ki se tudi pri svojem početju ne ozirajo prav nič na skupnost. Ako si predočimo obseg teh prekrškov, vidimo, da problem ni malenkosten in da je še kako vredno pozabavati se prav resno tudi z njimi.

III.

Pismo omenja nadalje, da se moramo boriti za razvijanje socialističnih odnosov, ker pravilno smatra, da brez teh ne bo napredka, konkretno tudi ne v razvoju našega gospodarstva. Tu hočem omeniti torej socialistične odnose v podjetjih.

Naša gospodarska zakonodaja se naglo spreminja. Vendar vsi zakoni in uredbe, ki stare zamenjujejo, razvoj socialističnih odnosov le vedno bolj poudarjajo. Vendar pa se razvoj teh odnosov posveča le prejemajhna pozornost.

Socialistični družbeni red terja visoko raven proizvodnje, t. j. višjo raven od kapitalistične. Dvig proizvodnje v kapitalističnem svetu je bil pogojen tako s konkurenčno eksistenčno borbo, popolno prostostjo stimuliranja delavcev, z razvojem mehanizacije, kakor tudi s podrobnim študijem organizacije dela. V naših prilikah so dane večje možnosti in zato je tudi možen hitrejši napredek. K pogojem, ki so omogočali razvoj v prejšnjem družbenem redu, moramo sedaj pristeti predvsem še nove odnose v proizvodnji. Predvsem morajo biti (poleg mehanizacije, vzpodbudnega nagrajevanja) novi odnosi v proizvodnji gibalno napredka in naši proizvodnji oziroma gospodarstvu.

Ob tem resnem opominu našega vodstva je res skrajni čas, da se zavemo vsi, ki delamo v gospodarstvu, da je ureditev socialističnih odnosov v podjetjih in ljudskih odborih naloga izredne važnosti. Da se zavemo mi vsi, da brez ureditve tega ni mogoče resno govoriti, da gradimo socializem, da se zavemo, da brez tega socializma zgraditi ne moremo. Po »Gospodarskem vestniku« je naša proizvodnja napram zahodnoevropski dva do petkrat nižja. Kako težke in važne naloge so pred nami, nam ti dve številki povedo dovolj.

a) Socialistične delovne odnose merimo za enkrat najbolj gotovo po razvoju organov upravljanja. Časopisje prinaša razne vzpodbudne pa tudi kritične primere, iz česar sledi, da je stanje zelo različno. Pri nas je letos znatno izpopolnjena organizacija organov upravljanja, vendar zato še ne smemo dati križnem rok. Na zadnjem zasedanju upravnega odbora podjetja smo n. pr. ugotovili, da je gradbišče Zagorje v teku petih mesecev šele prvič pred dobrim tednom sklicalo upravni svet gradbišča. Prav tako moram kritizirati v tem pogledu

stranske obrate, kjer upravni svet še sedaj ni rešil vprašanja akordiranja del itd.

Splošno lahko kritiziram na tem mestu precejšnje nerazumevanje samih članov za probleme podjetja. Organizacija, ki je uvedena pri nas, daje res vsakemu posamezniku dovolj možnosti, da pove svoje mnenje brez bojazni. Vendar je iniciative premalo, kar je vsekakor ovira za razvoj pravih odnosov. Druga stvar je avtoriteta organov upravljanja. Mislim, da je ta avtoriteta pri nas še mnogo premajhna in se zato sklepi organov upravljanja ne izvršujejo dovolj hitro. Primeri takega odlaganja so izplačevanje kolektivne norme, organizacija enotne kalkulacijske službe, akordiranje v stranskih obratih, redakcijski poslovnik itd.

Taki pojavi so zelo škodljivi in jih bodo morali organi upravljanja odpraviti.

b) Socialistični delovni odnosi se kažejo nadalje v načelih tarifne politike podjetja v tarifnem pravilniku, predvsem v njegovem uresničevanju. Tudi tu ne morem mimo brez kritike, saj so zadnje razprave na gradbiščih spet odkrile tozadevne grobe napake v delu tarifnih komisij, ki so delale pristransko in se na to ni dovolj naglo reagiralo.

Ceprav je uzakonjeno v tarifnem pravilniku, da se zasluzki določajo po uspehu dela, je vendar treba ugotoviti, da je večina gradbišč plačevala delo prvega polletja v režiji. Takšno nagrajevanje pomeni v številnih primerih izkoriščanje človeka po človeku in ga ne smemo več dopustiti.

Takšno delo zelo slabo vpliva na produktivnost dela in je v popolnem nasprotju s tarifnim pravilnikom, kakor tudi z našo zakonodajo.

c) Delovni odnosi se kažejo nadalje v načinu sprejemanja in odpuščanja delavcev, v načinu določanja dopustov, v delovnem redu, postopku za kaznovanje itd. S poslovnikom je bil izdelan nov delovni red, ki skuša urejevati te odnose na sodoben način. Vse kritike pa je vredno, da se skoraj ni našel član kolektiva, ki bi na objavljen delovni red dal svojo pripombo, kar je dokaz skrajne brezbriznosti do vsega, kar se v podjetju dogaja.

Delovni red, tak kakršen je sedaj v veljavi, ščiti vsakega člana kolektiva pred samovoljo posameznika pa bodisi delovodje, šefa gradbišča ali pa direktorja podjetja. O vseh disciplinskih postopkih težjega primera sklepa kolektivni organ, kar je izredno važno. Organi upravljanja in sindikalni organi pa so dolžni, da bdijo nad tem, da se to v praksi tudi izvaja.

Pri kritiki delovnih odnosov pri nas ne smemo preko žalostnega pojava, ki se je opazil pretekli mesec na več naših gradbiščih. Nekateri naši delavci so nasledili

»zlatim« obljubam »v oblakih« in samovoljno odšli od nas. To kaže nerazumevanje socialističnih odnosov — spet s strani delavcev — kar priča, da je med njimi pač potrebno stalno sistematično idejno vzgojno delo.

IV.

Pismo CK poudarja nadalje pomen demokracije v vsem našem delovanju. Opozarja na napake, ki izvirajo še iz prvih let dela po osvoboditvi in ki govorijo o diktatorstvu, samovolji, administrativnem zapovedovanju itd.

Tu ne bi hotel govoriti o demokraciji v politiki, temveč samo o tem, kako se mora demokracija kazati v socialističnem podjetju, predvsem v upravljanju podjetja.

Tukaj hočem in moram poudariti, da pri organizaciji dela, t. j. v operativnem izvajanju dela, ne sme biti demokracije v dobesednem pomenu te besede. Pri vodenju dela je pač potrebno vodstvo, ukazovanje, kar je neizpodbitno, čeprav se da tudi to izvesti na bolj ali manj demokratičen način.

Predvsem je važnost demokracije v gospodarjenju. To pomeni, da se mora v socialističnem podjetju upravljati kolektivno in demokratično, t. j. o vseh važnih stvareh morajo razpravljati organi upravljanja in celoten kolektiv.

Da temu ni tako povsod, nam je živo v spominu nedavna razprava o načinu dela MLO Ljubljana, kjer je odločal en sam človek namesto celotni gospodarski svet.

V spominu nam je primer Gradisa, kjer je bil direktor samopašen in ni hotel razumeti demokratičnih metod vodenja podjetja.

V »Radniku« sem čital primer iz Bosne, kjer je sekretar podjetja sam sestavil »črno listo« za odpust cele vrste naprednejših delavcev, kar ne more biti po demokratičnih načelih.

Mislím, da sta nedemokratično postopala tudi predsednik in tajnik sindikalne podružnice Trbovlje, ko sta brez vednosti članstva sestavila ugovor k spremembam tarifnega pravilnika v imenu članov sindikalne podružnice.

Merilo, kakšno je stanje demokracije v našem podjetju, so množični sestanki, zasedanja in seje upravnih organov. To stanje nas ne more zadovoljiti. Res je, da se na sestankih dovolj kritizira, vendar se kritizirajo v glavnem drobne napake, medtem ko se velike napake ne vidijo ali pa se nočejo kritizirati. Oboje je dokaz, da naše gospodarjenje še ni dovolj demokratično, bodisi da še ni dovolj pojasnjeno, ali pa da se nekateri nečesa boje, za kar pač ni povoda. Za oboje je pomoč spet le v večji skrbi za vzgojo naših delavcev, da se bodo otresli navad iz starih kapitali-

stičnih odnosov, ko so se tresli pred gospodarjem.

Več je primerov tudi v našem podjetju, ki kažejo, da še ne delamo dovolj demokratično, kar ima za posledico, da se posamezni ukrepi ne razumejo in potem kritizirajo.

Ze ponovno se je zgodilo, da se prinaša bilanca v odobritev delavskemu svetu brez predhodnega študija. Te odobritve so izključno formalnost, od česar nima nihče koristi. Tako ostanejo važne prilike, ko bi se člani res lahko nekaj naučili, brez pomena. Dati oceno bilance v dveh urah je težko tudi šolanemu človeku, nemogoče pa je to delavcu. Taki postopki povsem zavrejo vsako resnost razprave. Tudi ostali material za zasedanje delavskega sveta se po navadi ne objavlja vnaprej, potem pa vedno znova žalostni ugotavljamo, da se delavci ne oglašajo k besedi. To je vse nepotrebno in »sklenimo«, da bo v bodoče drugače.

V.

Končno bi se dotaknil še birokratizma, ki se pojavlja na vseh korakih našega ustvarjanja in čemur tudi pismo CK posveča veliko pozornost. Izgleda, da je proti tem pojavom v gospodarstvu borba najtežja in je treba temu vprašanju posvetiti izredno pozornost. Birokratičnih pojavov je vse polno. Najteže pa je in najbolj birokratsko to, da hočejo nekateri socialistična podjetja voditi na način, kot ga je vodila kapitalistična država. Iz tega vzroka zadenejo na skoraj nepremostljive ovire pri uvajanju vseh novosti, ki jih novi odnosi v podjetju terjajo dan za dnevom.

Tu bi omenil naravnost prislovičen odpor proti vsakemu planiranju, odpor proti določanju uspeha, ločeno po gradbiščih in obratih, odpor proti diskusijam o važnih gospodarskih vprašanjih podjetja, odpor proti uvedbi enotnih primerjalnih predračunov itd.

Res je, da si novo poslovanje počasi korak za korakom utira svojo pot. Vendar je pred nami še ogromno dela, da se bo ta resnično nerazumljiv odpor premagal.

VI.

O pismu CK smo komunisti doslej že precej obširno razpravljali. Zelo koristen pa je bil širši sestanek, ki so ga organizirali skupno komunisti in sindikalne podružnice podjetja.

Razprava na tem sestanku je odkrila predvsem to, da je bilo dosedanje delo komunistov predvsem v Celju zelo slabo ter je bila kritika, ki sta jo izrekla predsednik delavskega sveta in sekretar mladine, zelo na mestu. Upam, da bo ta opomin komuniste v Celju predramil.

Razprava je potrdila moje ugotovitve v tem članku, da nam še manjka mnogo do demokratičnosti. V razpravi je govorila več kot polovica vodilnih uslužbencev, delavcev pa zelo malo. Bilo je postavljeno umestno vprašanje, zakaj se delavci ne oglašajo k besedi, a odgovora nismo dobili. Preden bomo nehali razpravljati o pismu, moramo tudi ta odgovor dobiti. Sekretar osnovne organizacije je načel vprašanje nesoglasja med gradbiščem Store in direkcijo podjetja. Tudi to vprašanje, ki je bilo vsaj deloma pojasnjeno, še ni rešeno in je naša naloga, da ga pri naših bodočih posvetih rešimo. Na razpravi je bilo načeto vprašanje znižanja cen, dviga produktivnosti, vprašanje organizacije socialističnega podjetja. Vprašanja so bila pretežka, a rešiti jih moramo prej ali slej in to temeljito.

Komunisti smo se na tej razpravi lahko mnogo naučili. Zalostna a resnična pa je ugotovitev, ki so jo dali nečlani Partije, da se delo komunistov na gradbišču ne pozna, da ga dobesedno pogrešajo. Če smo iz tega prvega posveta izvlekli komunisti vsaj ta nauk, da je politično delo za dvig idejne ravni našega poslednjega delavca prva naloga komunistov, lahko že to računamo za uspeh. Prav primer OOZK v Celju, ki se je do nedavnega izgubljala v reševanju osebnih sporov, kaže, da je poziv CK na popolno enotnost komunistov izredno pomemben. Če bodo naše vrste strnjene, če bodo delavne, potem drugič ne bomo ugotavljali položaja, kot smo ga našli sedaj.

Franjo Rupret.

Delavski svet podjetja

Pregled zasedanj Delavskega sveta SPG Beton Celje v času od 1. VII. do 31. VIII. 1953

V tem času je delavski svet našega podjetja zasedal dvakrat.

Prvo redno zasedanje je bilo dne 16. 7. 1953. Zasedanje je bilo zelo plodno, ker je delavski svet razpravjal in sprejel važne sklepe. Ti sklepi so se nanašali na preprečitev izkoriščanja do 7-dnevnih boleznih ter na izboljšanje zaščite delavcev po gradiliščih in obratih. Razen teh dveh važnih razprav je delavski svet podjetja slišal poročila predsednika upravnega odbora o delu istega v tem času, poročilo komercialnega pomočnika direktorja o zaključnem računu za leto 1952 ter referat tov. direktorja o planu podjetja ter o licitacijah, katerih se je podjetje udeležilo v zadnjem času. Po vseh teh referatih je bila živahna diskusija, kjer so referenti odgovarjali na vprašanja, ki so jih zastavljali člani delavskega sveta. Posebno živahna je bila diskusija po poročilu tov. Sadarja o sprejetju bilance za 1952. Ker so diskutanti nakazali nekaj primerov napačno obračunane in razdeljene dobička za leto 1952, je delavski svet pooblastil upravne svete gradilišč in obratov, da isti stavijo predloge, kako razdeliti še preostali dobiček. Zelo nazorno je referent tov. Goste Lea prikazala izgubo kolektiva na boleznih do 7 dni. Ker se to izplačuje iz plačnega fon-

da, je jasno, da so ostali delavci prikrasani. Zato je popolnoma upravičeno bil sprejet sklep delavskega sveta, da se kontrola nad bolniki, ki izkoriščajo bolovanja poostri.

Pod točko »razno« je delavski svet obravnaval med drugim tudi razne prošnje za podpore, katere so pa člani delavskega sveta večji del odbili.

Moramo priznati, da so se člani delavskega sveta za to zasedanje mnogo bolje pripravili, kot za prejšnje, kar je pokazala že sama živahna diskusija in sprejetje konstruktivnih sklepov. Vendar bi bilo želeli, da se pri prihodnjih zasedanjih pokaže še večja agilnost posameznih članov ter še večje zanimanje za probleme, ki naj jih v dobrobit naše celote rešava delavski svet.

Drugo zasedanje je bilo izredno ter se je vršilo dne 10. VIII. 1953. Na tem zasedanju je delavski svet pregledal in potrdil polletno bilanco za leto 1953. Presežek kolektivne norme v višini 500.000 din naj se procentualno razdeli med one kolektive, ki do sedaj še niso izplačali viške kolektivne norme.

Predsednik delav. sveta
Dolenc Cvetko

Bodoče zasedanje Delavskega sveta

Predlog za dnevni red tretjega rednega zasedanja delavskega sveta SGP »Beton« Celje, ki bo v drugi polovici septembra 1953:

1. Čitanje sklepov iz zapisnika drugega rednega zasedanja ter ugotovitev izvršitve teh sklepov.

2. Poročilo predsednika upravnega odbora o delu med drugim in tretjim rednim zasedanjem.

3. Referat tehničnega pomočnika direktorja o tehničnih problemih v podjetju.

4. Referat šefa stranskih obratov o stanju v stranskih obratih ter sprejetje sklepov.

5. Poročilo tov. Zgombe kot člana zbora proizvajalcev o doprinosu našega kolektiva h komunalni dejavnosti mesta Celja.

Po vsakem referatu bo diskusija ter prošim člani delavskega sveta, da se na isto pripravijo. — Kratki izvlečki iz glavnih referatov so objavljeni v tej številki našega Glasila, tako da je vsakemu članu dana možnost isto proučiti.

Poročilo predsednika Upravnega odbora

Ako hočem kritično pogledati delo upravnega odbora podjetja, moram ugotoviti, da upravni odbor ni bil dovolj delaven, da se je tudi premalo sestajal. To je seveda tudi moja krivda.

Člani upravnega odbora vsekakor še nismo dovolj spoznani s problematiko podjetja. Sklep, ki je bil že enkrat sprejet, da bodo člani upravnega odbora iz drugih gradbišč šli obvezno na sestanke po gradbiščih, se še ne izvaja. To je krivda upravnih svetov po gradiliščih, da nam niti ne povedo, kdaj so sestanki, ali pa nas morda odgovorni ljudje o tem ne obvestijo. To dejstvo moram kritizirati, ker je prav nepoznavanje vseh problemov krivo za naše precejšnje nrtvilo.

Sploh mislim, da uživa upravni odbor podjetja premalo avtoriteto, ker se je znoval pokazalo v tem razdobju.

Tako n. pr. o polletni bilanci, ki jo je delavski svet potrdil, upravni odbor ni razpravljajal. Izgovor je — zaradi naglice. Vendar pri tako važnih stvareh kot so bilanca naglica ni dobra, kar so pokazale same razprave o njej.

Upravnemu odboru se ne predlagajo v odobritev mesečni obračuni, niti upravni odbor ne potrjuje ključev za bremenitev stroškov. Tako so opazke nekaterih gradilišč, da so njih bremenitve nepravilne,

lahko tudi upravičene. Apeliram na knjigovodsko osebje, da v bodoče te stvari pripravi pravočasno in da se sprovede postopek po poslovnem redu.

Sklepi delavskega sveta se ne sprovajajo dovolj dosledno. Tako se je izplačevanje kolektivnega akorda odlagalo skozi celo polletje in slišali smo upravičeno godrnjanje ljudi iz obratov, da o akordu tam še ničesar ne vedo. Oboje je bilo že dovolj obravnavano in je naloga odgovornih, da to sprovedejo v delo.

Vkljub tem težavam je upravni odbor sprejel par koristnih sklepov.

Na podlagi analize polletne bilance, ki sicer zaradi nekaterih netočnosti v obračunih gradilišč ni bila povsem točna, je upravni odbor sprejel sklep, da se znižajo naše cene izdelkom, in sicer z znižanjem stopnje režije in amortizacije. Ukrep je bil napravljen v pravem času in nam je povrnil pri naših investitorjih spet renome, katerega smo zaradi visokih cen že izgubljali.

Na podlagi analize poslovanja DUR gradilišča Store, je bil nadalje sprejet sklep o znižanju cene hrani okrog 500 din mesečno, upoštevajoč pri tem znižanje cen krompirja, zelenjave in kruha.

Oba ukrepa, akoravno sta bila dobro preštudirana in preanalizirana, sta vendar vzbudila mnogo nezadovoljstva, češ da so taki sklepi prenagljeni. Pokazalo se je, da to ni res, obenem pa s tem lepo vidimo, da pri nekaterih uslužbencih sklepi upravnega odbora še ne zaležejo dovolj in da ravno imajo proti tem sklepom kopico pomislekov.

Tu moram kritizirati tudi vodstvo DUR. Vsaj v Štorah smo na sestanku upravnega sveta ugotovili, da se ne nabavljajo artikli po najugodnejših cenah, da kupujemo zelenjavo od privatnika, medtem ko je naša vrtnarija na Gomilskem po ugodnejših cenah ne more spraviti zelenjave v denar.

Nadalje je bil sprejet sklep, da se končno že revidira poslovnik in da v tisk. Tehnični kader je s tem v zvezi zahteval sejo strokovnega sveta, ki se je tudi vršila in je strokovni svet sprejel več izprememb, posebno kar se tiče knjigovodstva in stranskih obratov, ki se naj po tem predlogu preimenujemo v centralne obrate. To je vzrok, da poslovnik še ni mogel iti v tisk.

Upravni odbor je nadalje sprejel sklep o ustavitvi dela v Trbovljah, če tovarna Miha Marinko ne preskrbi kredita.

Ostali sklepi so manjšega pomena in jih ni vredno publicirati.

Člani upravnega odbora smo prisostvovali tudi seji šefov gradilišč.

Dobršen del konference je potekal v debati, ali se naj kolektivni rekord izplačuje ali ne. Res je bil sprejet sklep, da se

isti mora v bodoče izplačevati, vendar je treba ugotoviti, da je to uzakonjeno že 1. marca z našim tarifnim pravilnikom in da nima nikdo pravice, razen delavskega sveta tozadevno delati izprememb.

S tem v zvezi se je pred kratkim izcimil pravcati spor med posameznimi gradbiščni, češ, da so Štore akordni presežek izplačale, ostala gradbišča pa ne. Če so Štore postopale po pravilniku, bi morali tudi drugi.

V ostalem smo se člani upravnega odbora prepričali iz poročil šefov gradbišč, da se dela v redu odvijajo, da pa predstavlja pomanjkanje cementa skoraj nerešljiv problem kljub vsestranskemu trudu.

Ker je tudi bilanca pokazala dobro finančno stanje podjetja, smo v tem oziru lahko člani kolektiva zadovoljni in je to dokaz, da kljub raznim težavam in oviram vendar gospodarimo dobro.

V imenu upravnega odbora pa naprošam naš vodilni strokovni in komercialni kader, da upravnemu odboru v našem delu nudi več pomoči. Upravni odbor se zaveda, da kot kolektivni organ odgovarja za delo podjetja. Gledano tako, nas boste tudi vi laže razumeli in upamo, da se bodo vse nepravilnosti, ki naše delo ovirajo, odpravile.

Predsednik upravnega odbora:
Franič Ivo

Nekaj o naših gradnjah

Prehajamo v mesece, ko je aktivnost na gradbiščih največja, v čas, ko se letni plan, ki se je skozi vse leto neprestano menjal, stabilizira, v čas, ko se že lahko točneje predvideva letna zmogljivost. Je pa to tudi čas, ko se na gradnjah pojavlja vedno večja problematika in ko je potrebna vedno večja budnost nad vsemi eventualnostmi in izkoriščanju vseh sredstev za izvršitev zadanih nalog. Zato je potrebno, da se ves kolektiv spozna s problemi, skupno skuša preiti vse težave in izkoristiti vsa sredstva, ki so na razpolago.

Če pregledamo dosedanje delo, ugotovimo, da naloge podjetja preko leta niso bile stalne, da se je plan podjetja vso to dobo menjal skoraj tedensko in da se je od v januarju zadanih 1.100.000.000 din, kar bi lanskoletni plan presegało za 22%, povečal do aprila na 1.500.000.000 din, ki pa je zaradi nepredvidenih težav pri investitorjih zdrknil v juliju na 1.250.000.000 din, okrog katere številke se vrti še danes. Kakor so danes izgledi, smatramo, da bo ta številka dosežena, s čimer bi bil lanski plan presežen s 40%. Nestalnost v planu je vzrok v okoliščinah, ki jih bom navedel in ki ne dopuščajo fiksiranja plana. Lahko rečemo, da je glavna težava v tem, da investitorji šele pozno spomladi ugotove potrebna denarna sredstva za gradnje. Ta sredstva so povečini na razpolago samo do konca leta, ko ugasnejo. Nam ta sistem finansiranja prizadeva velike težave, ker vsi zimski meseci, ki so pripravni za izvršenje priprav za nove gradnje v naslednji sezoni, kakor študij načrtov, izdelava organizacijskih shem, popravilo strojev, voznega parka, nabava materiala, naročilo in izdelava obrtniških del, zaposlitev delovne sile

preko zime itd., ostanejo neizkoriščeni in je potrebno vsa ta dela izvršiti med gradnjo, kar obremenjuje celotni delovni kolektiv in sredstva podjetja, tako da sistematično delo skoraj onemogočeno, dela se izvajajo v naglici, ne dovolj preštudirana in večkrat nekvalitetna. — Kljub temu je podjetje do julija izvršilo postavljeni plan od 1.250.000.000 din s 50%, na ključnih objektih 53%, kar odgovarja postavljenim nalogam. Po gradbiščih: za Celje I z 32,5%, Celje II z 28%, Celje III s 27,5%, Štore 52%, Trbovlje 74%, Zagorje 45%. Potrebno bo razumevanje kolektivov gradbišč, ki so plan preseglá, da bodo dali na razpolago sredstva gradbiščem, ki plana niso dosegla, da bo kolektiv v celoti lahko izvrševal postavljeni plan. Po vrednosti je storjenega do konca julija za 623.000.000 din v 1.650.000 delovnih urah, kar pomeni vrednost ene delovne ure 380 din.

Potek gradenj še danes zelo ovirajo tehnični elaborati. Še danes smo zaradi kontinuitete dela podjetja prisiljeni graditi brez gradbenih dovoljenj, polirskih in detajlnih načrtov, brez predračunov in potrebnih podatkov za nemoten potek gradnje. Načrti dospevajo med gradnjo večkrat v naglici izdelani in tudi nepopolni, kar otežkoča točno delo in večkrat zahteva tudi popravila in izmenjave. — Za mnoge objekte, da omenim samo največje: oskrba z industrijsko vodo v Štorah, blok Cinkarne v Celju, objekti trafo postaje v Selcah itd., še danes nismo prejeli potrebnih načrtov. Jasno, da je kako detajlno planiranje gradnje teh objektov praktično nemogoče in je naše delo podobno delu gasilcev, ki pač gase tam, kjer trenutno najbolj gori.

Odnosi do investitorjev in naročnikov so v glavnem dobri in lahko rečemo, da nam gredo po večini na roke, kar je razumljivo iz navedenih vzrokov, za katere v glavnem niso sami odgovorni. — Vendar so tudi taki, ki ne precenijo dovolj svoje finančne zmogljivosti in nas večkrat zavedejo v finančne težave, katerim se vedno težje izogibamo.

Važen faktor pri izpolnjevanju plana so tudi obrtniške storitve. Predstavljajo skoraj 35 odstotkov naše storilnosti. Dejstvo pa je, da časovno porabimo približno polovico časa za groba dela, dve tretjini pa za obrtniška dela na gradnji, to je, da obrtniška dela ovirajo dovršitev gradnje. Kje je vzrok? Verjetno v neizkoriščenju dobrega dela leta za izdelavo obrtniških storitev, ki izvira iz nesigurnega plana, večkrat pomanjkanje načrtov in detajlov in tudi prezaposlenost državnih in privatnih delavnic v glavni sezoni, medtem ko so te v nekaterih obdobjih nepopolno zaposlene. Mnogo ovira izvedbo dela pomanjkanje kvalificirane delovne sile in kvalitetnega materiala.

Skozi vse leto se občuti pomanjkanje delovne sile in to strokovnega tehničnega kadra, ki se verjetno zaradi težjih pogojev dela izogiba operative, kakor tudi kvalificiranih delavcev, posebno zidarjev, železokrivcev, tesarjev in dobrih strojnikov.

Nepoznavanje plana nam onemogoča širše kadrovanje v zimskih mesecih, tako da so nekatera gradbišča nekaj mesecev (Celje) trpela pomanjkanje celo nekvalificirane delovne sile, kar nismo predvidevali.

Pomanjkanje strokovnega kadra povzroča, da pri podjetju zanemarjamo celo vrsto dejavnosti, ki so pri naprednih gradnjah neobhodno potrebne, kakor n. pr. študiranje in izdelava plana, študij organizacije del, izdelava detajlnih načrtov novih zamisli, preiskava materiala, izdelava rentabilnejših variant objektov, ki so v gradnji itd.

Pomanjkanje tehničnega kadra pa preobremenjuje sedanji kader, zmanjšuje njegovo aktivnost, zmanjšuje kontrolo izvedbe del po količini in kvaliteti. Pomanjkanje delovne sile je povzročilo v mesecih od aprila do junija zaostanke v delu.

Konec julija je bilo zaposlenih 1977 ljudi, od tega 1843 delavcev, na gradnjah zaposlenih 1600, od tega 26% kvalificiranih in polkvalificiranih. V delavnicah je bilo 202, v komunalni pa 41 delavcev.

Nagrajevanje delavcev je v teh mesecih doživelo nekaj sprememb. Ukinjene so bile norme, po katerih se je ocenjevalo delo nekaj let. Temu je sledilo plačevanje po urah. To je povzročalo upadanje storilnosti, ki je doseglo svoj maksimum v

juliju. Uvedba kolektivne norme je ponovno zbudila interes za povečanje dejavnosti, čeprav uredba o davku na sklad za plače dopušča razmeroma le majhne presežke povprečja plač. Potrebno bo iskati še naprej načine za čim pravilnejšo razdelitev zaslužkov, kar najbolj store kolektivi sami po gradbiščih.

V drugem tromesečju se je pojavila nepredvidena težava v nabavah nekaterega materiala. Med najbolj kritičnimi je nabava cementa. Po prvi stabilizaciji plana v aprilu smo planirali 8000 ton, odobrenih nam je bilo 6800 ton cementa in smo do konca julija prejeli 3314 ton ali okrog 480 ton mesečno, nakar je sledilo reduciranje na 909 ton za mesece največje porabe od avgusta do oktobra ali mesečno okrog 300 ton, kar je vsekakor premalo, saj to zadostuje komaj za gradbišče Štore, medtem ko nam za mesece november in december ni dodeljena nikaka količina cementa. Stanje je kritično in smo za olajšanje podvzeli ukrepe, kakor n. p. ustavitve nekaterih neključnih objektov, zahtevo od investitorja, da sami preskrbijo cement, predelavo konstrukcij, kakor so stropi, preklade, kletno zidovje v lesene in opečne itd. V kolikor bi se to porajalo dalj časa, bo gotovo sledilo upadanje plana. Potrebno je, da se celotni delovni kolektiv bori za štednjo cementa, kjer je le mogoče in da daje eventualne predloge.

Kritično je tudi stanje z betonskim železom. To je razmeroma zelo drag material, pa je že zaradi denarnih sredstev nemogoče nabaviti večje količine za zalogo. Zaradi pomanjkanja armaturnih načrtov tudi ni mogoče specificirati nabav. Nekateri profile lahko dobimo samo iz uvoza, za kar so potrebne devize, ker teh profilov zelo primanjkuje. Zaradi ilustracije naj omenim, da je bilo do srede avgusta nabavljenih 689 ton betonskega železa in ga je bilo skoraj že 80% porabljenega. Točne potrebe nam še do danes niso jasne. Glede štednje velja kakor za cement. V zadnjem času so vedno večje težave z nabavo lesa, vendar še stanje ni kritično. Primanjkuje pa kvalitetnega lesa za obrtniške storitve.

Kvaliteta materiala je nezadostna. Cement je nestalne in večkrat izpod dopustne kvalitete. Večkrat je slučajno pripisati, da ni prišlo do večjih okvar in odgovornosti zaradi slabe kvalitete cementa. Slabe kvalitete je tudi salonit, opeka, lepenka, karbolinej, bitumen, firnež. Slednje se opaža pri pred kratkim izvršenih opleskih (Štore).

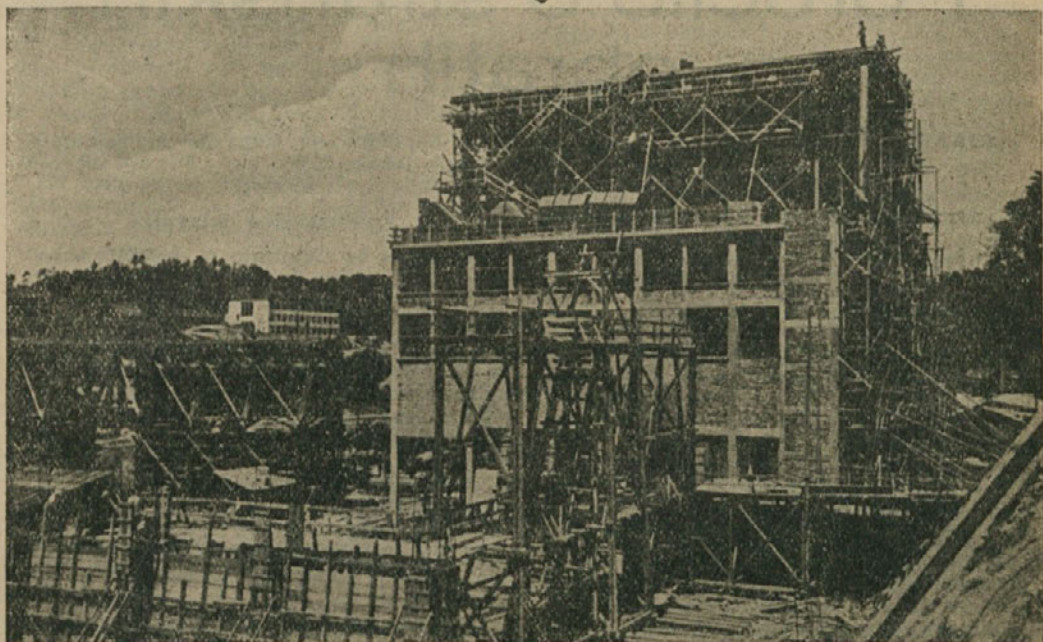
Še vedno je problem gramozni material. Potrebe so velike. Medtem ko smo v letih 1948 do 1952 porabili letno po 16 do 18 tisoč kubičnih metrov gramoz, predvidevamo letos porabo do 30.000 kubičnih me-

trov. Material dobivamo iz raznih krajev, največ iz Otiškega vrha in iz gramoznice v Levcu, ki pa daje le do 70 kubičnih metrov na dan, ker za večjo kapaciteto trenutno ni grajena. Za enkrat ni večjih in daljših zastojev v delu zaradi tega materiala.

Podjetje si je lansko leto še pravočasno obnovilo strojni in vozni park. Nabava novih strojev je posebno iz inozemstva pod sedanjimi pogoji skoraj nemogoča.

vah velikega izboljšanja. Zapisniki kolavdacijskih komisij, ki večkrat obsegajo do 30 strani, in več samih pripomb dokazujejo to. Mogoče je del nekvalitete pripisovati naglici in slabemu materialu ter premajhnemu nadzoru in klicanju na odgovornost izvajalca nekalitetnih del.

Pogosto smo priče raznim nezgodam na gradnjah, ki so večkrat posledica zanemarjanja tehničnih predpisov. Stvar se popravlja zadnje čase in če lahko omenim,

Gradnje v Štorah so v teku ...

Premični oder za betoniranje bunkerjev. V ospredju elektroplavž.

Zeleti je, da kolektiv z največjo pažnjo čuva nabavljeno mehanizacijo. Potrebno bo kadrovanje sposobnih strojnikov.

Za enkrat bo možna nabava le elektromotorjev, dvigal, japanarjev, nezadostno smo še opremljeni s črpalkami, kiparji in cestnim valjarjem in raznim orodjem. Nabavljena mehanizacija je razmeroma dobre kvalitete, razen domače izdelave, ki ni brezhibna. Lahko trdimo, da mehanizacija v glavnem zadostuje za današnje prilike. Vozni park pa je od časa do časa preobremenjen.

Poslovanje podjetja otežkoča pomanjkanje uredb in predpisov, kakor n. pr. uredba o gradnji, o kolavdaciji, o licitacijah itd., ki pa bodo v kratkem izšle.

Kvaliteta del še vedno ni zadovoljiva. Popravila se je kvaliteta gradbenih del, medtem ko ni opaziti v obrtniških storit-

da je v naši državi od osvoboditve do danes spoznanih za invalide 125.000 oseb zaradi nezgod, si lahko vsak predstavlja ogromno škodo v gospodarstvu, ki nastane povečini zaradi nepredvidnosti in malomarnosti. Dolžnost vsakega posameznika je, da z vsem znanjem, pazljivostjo in sredstvi onemogoča nezgode. Zavedajmo se te odgovornosti pred samim seboj, pred kolektivom in skupnostjo.

Končno naj še omenim, da se nam ponujajo še nova dela v Rogatcu (steklarna Straža) in v Celju v vrednosti 60 do 80 milijonov dinarjev, vendar je pri našem napetem planu potreben podroben študij naše zmogljivosti, da-li smo zmožni ta dela prevzeti in skončati v predpisanih rokih.

Vse v teh mojih vrsticah ni zapopadeno, nakazani so samo nekateri problemi, o ostalih bi morda spregovorili kasneje. Mo-

goče bi bilo potrebno navedbe podpreti konkretnije, eventualno s številkami, kar pa naj bi ostalo za debato za bodoče zasedanje delavskega sveta.

Želeti pa je, da kolektiv, posebno člani delavskega sveta, o tem razmišljajo, zabeležijo svoja opažanja in razna vprašanja,

tako da bo na bodočem zasedanju diskusija plodna in razčiščene razne nejasnosti, da poiščemo vzroke uspehov in neuspehov zaradi čim boljše in hitreje izpolnitve plana ter odvrnitve težav in problemov, dokler je še čas.

Inž. Dušan Berce.

Poročilo o stranskih obratih

MIZARSKA DELAVNICA V CELJU

Zasedba

1 mojster, 6 samostojnih, 2 izučena, 1 priučen, 1 pomožni delavec in 2 vajenca.

V prvem polletju je bila v glavnem zaposlena z izdelavo nove opreme delavskih naselij (postelje in omare enotnega, ličnega sistema, prepleskane v dveh barvah), pri popravilu raznega pisarniškega inventarja, pri izdelavi posameznih potreb inventarja delavnic in le malo s stavbnim pohištvo. Z ozirom na ta dela je bila delavnica skoraj da pomožni obrat, to je režijska delavnica in je napravila prometa v prvi polovici leta skupno za 4.586.516 din. V juliju je delavnica zaradi ogromnih potreb naših gradbišč po strokovnem pohištvo pričela z izdelavo oken in vrat in to delno po izdelanih predračunih in po naročilih, medtem ko je z opremo začasno prenehala oziroma preložila na čas gradbenega mirovanja.

Zaradi vedno večjih naročil stavbnega pohištva in zaradi nezmogljivosti državnih, združenih in privatnih podjetij, ki so stoodstotno zasedena z deli, smo otvorili pred leti ukinjeno mizarško delavnico na Gomiškem. Ta delavnica trenutno zaseda 5 kvalificiranih mizarjev in je v polnem teku. Nabavili smo dva nova stroja, ki sta v obratovanju, medtem ko ostali stroji za silo ustrezajo. Da se bo lahko delavnica razvila v obrat zmogljivosti za naše gradbene potrebe skupno z renovirano celjsko delavnico, se prav v tem času adaptira staro gospodarsko poslopje v ročno in strojno delavnico s prirezovalnico. Ti prostori bodo vezani z obstoječo delavnico preko mostovža, tako da bo lahko potekal obrat skoraj po tekočem traku. Seveda je bila zato nujnost (kakor tudi ekonomičnost, da smo pristopili k spremembi pogona, in sicer iz pogona parne lokomobile v elektro pogon. Premontaža bo, upamo, s 1. septembrom gotova. Treba bo seveda nabaviti še nekaj elektromotorjev, kajti sedaj je

obrat še delno na transmisijski povezavi s parno lokomobile.

Problematika delavnice

Delavnice se utaplajo v drobnih naročilih, v glavnem za potrebe posameznih naših gradbišč kakor tudi delavnice in uprave za komunalno službo. Ta drobna dela silno motijo produktivnost delavnice in bo treba v bodoče, da se taka dela vsaj delno predvidijo v naprej ali pa se naj oddajo majhnemu obrtniku. Ta naročila so n. pr. naslednja: nujno 2 komada servirnih pladnjev, kartotečni zabojček za ta in ta oddelek, nujno popravilo pisalne mize itd., nujno 20 komadov tega ali onega. V bodoče bo treba v delavnici odrediti dva človeka, ki bosta to delala, seveda samo z odobritvijo tovariša direktorja oziroma za to določene osebe.

Nadaljnja naročila posameznih gradbišč pridejo šele takrat, ko je že čas montaže. Zato bi bilo zaželeno, da se vsako naročilo izda po planu, mesečnem ali tromesečnem. Skice in načrti navadno ne obstojajo, kar daje nesigurnost delavnici in tudi ovira delo. Popisi in načrti naj se zahtevajo pri izdelavah gradbenih pogodb, da ne bo nepotrebnih rekuriranj in zamude časa s takimi problemi. Nadalje les, ki ga dobijo obrati, ni stoodstotno suh za mizarško uporabo, to se pravi, da sušilnice slabo sušijo. V teku je razgovor z nekim inozemskim inženirjem, ki ima nov tip in nov način sušenja. Priporočljivo bi bilo, da podjetje nabavi les v zalogo, ki bi ga naj naravno sušilo na zraku.

Zastarele stroje naj podjetje počasi — suksesivno zamenja z novimi modernimi, kar bo dalo možnost, da bomo lahko za lastne potrebe izdelovali vse sami in še za druge.

V času mirovanja gradbenih del izven sezone bi lahko pristopilo k pohištvo za potrebe naših članov kolektiva.

Trenutno je nujno poiskati 6 do 8 dobrih samostojnih mizarjev, da bo produkcija večja, kajti kapaciteta delovnih mest to zahteva.

TESARSKA DELAVNICA

Zasedba

Delavnica zaposluje 1 vodjo, 24 kvalificiranih delavcev in 6 vajencev.

Delavnica je razbita na vseh koncih in krajih. Največje delo je bilo v Hrastniku, kjer so montirali mostovž v daljavi 260 m in v posameznih višinah do 20 m. Drugo delo je ostrejšje nad barvarno v Preboldu v tlorisu preko 1200 m². Nadalje večja dela v Storah, Trbovljah, Celju in na Gomilskem. Produkcije v prvem polletju je bilo za 13.423.972 din.

Za bodoče ni predvidenih večjih del, zato se zanima za delo v kemični tovarni Hrastnik, kar bo najbrže za jesenske mesece prevzela.

Problemi delavnice

Glavni problem je pomanjkanje dolžinskega lesa, ki nam je delal največje preglavice. Zaloga lesa v okroglem stanju bi namreč morala biti večja, tako da se lahko dela iz osušenega lesa, kar pri nekaterih delih mora biti in tudi delo je lažje.

Problem je tudi delo za zimski čas. Zimsko delo, to so podovi, razne opažbe se pri našem podjetju izvrše v lastni režiji že med letom samim, in sicer delajo to gradbiščni opažarji.

CEMENTNINARSKA DELAVNICA

Delavnica je bila obnovljena ob koncu lanskega leta in to po zahtevah potreb naših gradbišč. Trenutna zasedba delavnice je 1 vodja, 4 kvalificirani, 5 priučenih in 9 nekvalificiranih delavcev. Zasedba je odvisna od naročil, manjša ali večja se le število nekvalificiranih delavcev, medtem ko se kvalificirani delavci dele po skupinah. Delajo se v glavnem ferjanovi nosilci, montažne preklade, razne strešne in podne plošče, betonska okna in betonske cevi, obcestni robniki in podobno.

Produkcija v prvem polletju je bila za 10.997.911 din.

Kvaliteta dela je pohvalna in boljša od drugih izdelkov.

Problemi delavnice

so v pomanjkanju agregata iz Savinje, kakor tudi peska iz Otiškega vrha. Napraviti bo treba večje zaloge. Za zimsko delo je potreben predhodni dogovor z upravo, da se izdelajo primerni boksi, pokriti, tako da bo delo tudi v zimskem času možno.

Problem je tudi slaba, neredna dobava cementa in profilnega železa, ki večkrat napravi zastoj v delu.

V kolikor se bo morala delavnica seliti iz dosedanih prostorov, bi priporočal, da se začne s pripravo novih prostorov, in sicer na Lavi.

ELEKTRO DELAVNICA

Zasedba delavnice

Delavnica zaposluje 1 vodjo, 11 pomočnikov in 1 vajenca.

Delavnica je prevzela v prvem polletju vsa elektroinstalacijska dela naših gradbišč, tako da ni bilo treba iskati drugih delavnic. Prav tako previja pregorele motorje, instalira vse zunanje vode za naš strojni park. Instalirala je tudi novo dobavljeno telefonsko centralo na obratih.

Produkcija delavnice v prvem polletju znaša za 6.535.020 din.

Ker v bodoče ne bi radi povečali število zaposlenih, čeprav so zahteve gradbišč velike, bo treba nekatera dela oddati drugam. Povečanje delavnice z novo delovno silo bi nam v zimskem času delalo preglavice, kajti v tem času, to je v zimskih mesecih, ni dela za vse. Vendar prosim k temu še pripombe ostalih članov kolektiva.

Manjka nam nujno nekaj orodja, predvsem Bergmanovih klešč in drugega.

SLIKARSKA DELAVNICA

Zasedba

Delavnica zaposluje 6 kvalificiranih in 2 pomožna delavca ter 1 mojstra.

Delavnica dela na vseh gradbiščih, vendar je zmogljivost majhna z ozirom na majhno število zaposlenih. Bilo je sicer pred dnevi po številu 12 slikarjev, a so odšli na orožne vaje oziroma na odsluženje roka v JLA.

Produkcija delavnice v prvem polletju je znašala za 2.438.300 din.

Problemi delavnice

Težko je dobiti dobre kvalitetne slikarje in pleskarje, po drugi strani pa je problem, kam z delavci v zimskem času. Za naše potrebe bi zadostovalo 10 ljudi, v kolikor pa je več slikarskega dela, naj bi se oddalo drugim delavnicam.

Kritika, ki pada večkrat na delavnico, ni vedno povsem utemeljena in to po kvaliteti ali pa roku izvršitve dela. Splošna napaka je, da se gradbena dela zavlečejo skoraj do roka izgotovitve in so seveda potem obrtniki vsega krivi, če ni do roka

izvršeno delo. Posledice vsega tega so, da mora delavnica pričeti z delom predčasno, ko so v stavbi še vse profesije, ki delajo druga drugi napoto, drug drugemu kvirajo njegov proizvod in podobno. Naj se enkrat končno napravi red in delo bo šlo lepo od rok. S tem bo tudi kvaliteta dela boljša.

KLEPARSKA DELAVNICA

Zasedba

Delavnica zaposluje 1 mojstra, 6 kvalificiranih in 5 priučenih delavcev ter enega vajenca.

Delavnica izdelava vse žlebove in iztočne cevi, prekriva strehe s salonitom, lepenko ali pločevino. Dela na vseh gradbiščih, v kolikor ima zmogljivost. Kvaliteta bi bila lahko — z vsemi stroji, ki jih posedujemo — mnogo boljša, pač pa je sestav kolektiva slab.

Priporočljivo bi bilo dobiti enega mojstra za kleparsko kakor tudi za vodovodno delavnico, ki bi imel ostrejši način dela in disciplino pri delu.

Produktivnost delavnice v prvem polletju je znašala po obračunu za 9,267.048 dinarjev.

Problemi delavnice

so v slabi salonitni kritini, ki na soncu poka in daje velike stroške za obnavljanjem strešnih plošč. Reklamacije v tovarno so stalne, a odziva ni pravega. Predlog, ki je prišel od tovarne, da bo krila strehe samo s svojimi skupinami, pozdravljamo, a žal jih ni dobiti, kadar je treba. Tu bo nujno nekaj ukreniti. Dalje prihajajo naročila za delo zelo pozno ali pa se rok začetka del zakasni za ves mesec in s tem pridejo na vrsto vsa dela naenkrat.

VODOVODNA DELAVNICA

Zasedba

Trenutno zaposluje delavnica 2 kvalificirana in 1 priučenega delavca, vodja delavnice je na orožnih vajah, dva pomočnika pa sta šla v JLA na odsluženje kadrovskega roka.

Produkcija delavnice v prvem polletju znaša za 3,294.759 din.

Problemi delavnice

Kot že omenjeno, bi potrebovali skupnega mojstra, kakor je bilo to v letih 1948 do 1951. Delavnice so namreč zelo rentabilne. V kolikor pa to ne bo mogoče, pride delavnica v čisti servis delavnice oziroma kot pomožni obrat.

GRAMOZNICA

zaposluje 1 vodjo, 2 strojnika in 28 pomožnih delavcev.

Produkcija je znašala v maju 992 m³, v juniju 978 m³ in v juliju 1380 m³.

Po obračunu je bilo v prvem polletju ustvarjenega za 3,653.129 din.

Problemi

Produkcije je bilo stalno premalo, agregati nepravilni. Sestala se je po strokovnem svetu določena komisija in dokončno izdala navodila za bodoče delo.

Po montaži novega dodatnega velikega drobilca se je kapaciteta povečala in je računati, da bi bila produkcija dveh izmen okrog 100 do 120 m³, v kolikor ni motenj (velika voda, zima, okvara strojev). Delalo se bo v treh frakcijah, in sicer 0 do 10, od 10 do 15 in od 15 do 45 mm.

Ročno sejanje peska se bo ukinilo, razen v kolikor bi bil zastoj po okvari strojev. Problematičen je še odvoz gramoz, ker je treba dnevno odvoziti večasih celo produkcijo, sicer so silosi polni in nadaljnje delo ustavljeno. Če hočemo zadostiti temu delu, to je, da se stalno odvažajo gramoz, je potrebnih dnevno 20 voznikov in 3 kamioni. V kolikor bi to odgovarjalo, bi se pocenil gramoz na 300 do 400 din za m³.

Urediti je še treba elevator in motorni grabež preko Savinje.

Pritožbe nekaterih delovodij, da ne dobe zahtevanega materiala, je treba prediskutirati. Če kdo želi pesek in ve, da je v silosu, še s tem ne more dobiti peska, ker je gramoz granuliran in mora vsak vzeti mešano, to je iz vseh treh silosov, sicer bo ostala v silosih samo ena frakcija. Ker separacija ne bo mogla oddajati samega peska, si naj šefi gradbišč preskrbe pesek iz Otiškega vrha, Stranic ali Ormoža.

KAMNOLOM

zaposluje 1 strojnika, 2 minerja in 11 ne-kvalificiranih delavcev.

Produkcija je znašala v maju 692 m³, v juniju 754 m³ in v juliju 760 m³.

V prvi polovici leta je bilo obračunanih 2,590.364 din.

Produkcija se lahko poveča po potrebi s tem, da se uvede delo v dveh izmenah, oziroma da se pojača dosedanji stalež zaposlenih.

Problemi

Z ozirom na zahtevo uredbe se mora kamnolom etažirati, to je urediti v terase, kar zahteva velik odkop gornjih plasti, ker je zemlja debela preko dva metra.

Odstranitev zemlje in izdelava teras vzame precej dela ter viša ceno kamnu. Prav tako nam dvignejo ceno čuvaji, ki za tako produkcijo niso rentabilni. Tu bi bilo treba nekaj ukreniti. Nujno potrebna sta dva minerja.

OBRAT ŽAGA GOMILSKO

zaposluje 1 strojnika, 1 kurjača in 12 priučenih delavcev.

Mesečna produkcija je lahko do 300 m³ lesa, a delamo z manjšo produkcijo zaradi pomanjkanja okroglega lesa. Trenutno je namreč mrtva sezona za sečnjo lesa, medtem ko so zaloge izkoriščene.

V juliju se je predelalo 170 m³ in dobavilo 110 m³ lesa.

Obračun za prvo polletje izkazuje prometa za 9,635.363 din, kar pa ni 100%, ker se to lahko ugotovi šele ob koncu leta, ko je vse obračunano.

Problemi

Nabava okroglega lesa je nujna, nadalje stalni dovoz hlodovine ter primanjkanje kurjave za parni pogon. Z ozirom na to smo se odločili za preusmeritev pogona, in sicer na električni pogon. Rabili bomo okrog 100 kw motorjev, to je 12 motorjev od 3 do 30 kw. Nekaj motorjev že imamo, ostale pa bo treba nabaviti.

Nakup lesa

V prvem polletju je bilo nakupljenega 1200 m³ okroglega lesa, 1100 m³ tesanega lesa in 1500 m³ rezanega lesa.

V juliju je bilo nabavljenega oziroma kupljenega 300 m³ okroglega lesa, 40 m³ tesanega lesa in 200 m³ rezanega lesa.

Zaloga okroglega lesa:

Gomilsko	150 m ³
Šentilj	100 m ³
Dobrovlje	200 m ³
Žaga Lava	250 m ³
Blagovna	150 m ³
Skupaj	850 m³

Les kupujemo naprej, samo trenutno še niso izdani sečni nalogi. Čim se bo začela sečnja, upamo, da bo lesa za našo potrebo dovolj.

Problemi

Cena lesu se stalno dviguje in ni izgleda, da bi se znižala, pač pa nasprotno, še vedno se bo dvigala.

Predlagam, da se lesa nakupi čim več, da bo v drugem letu zadoščalo potrebam podjetja po lesu.

Naročila posameznih gradbišč po specifikaciji prihajajo prepozno, zato naj se potreba po lesu naroči točno in pravočasno.

POMOŽNI OBRATI

mehanična delavnica, strojni park in avto park

Mehanična delavnica obsega kovaško delavnico, strojno ključavničarsko delavnico in avtomehanično delavnico.

Pomožni obrati zaposlujejo 12 kvalificiranih in 3 pomožne delavce ter 2 vajenca.

Dela se v glavnem samo za lastne potrebe avtoparka, strojnega parka in raznih potreb na gradbiščih (za delavnice).

V prvem polletju so dosegli pomožni obrati promet za 7,156.967 din.

Problemi

V delo prihajajo razna manjša in večja dela, in sicer z več gradbišč naenkrat, tako da se mora delavnica vedno enemu ali drugemu zameriti, ker pač ne more vsega dela naenkrat opraviti. Zasedba je sicer premajhna, pride pa tudi čas, ko je prevelika. Pri večji pazljivosti strojnikov bi se dalo marsikatero delo prihraniti. Mazanje strojev je neredno, kar povzroča največ okvar.

Nujno je nabaviti stružnico, stroj za rezanje vijakov, rezkalni stroj, orodje v zabojih, in sicer št. 1 — 1 komad, št. 2 — 3 komade (po 140.000 din).

AVTO PARK

zaposluje 19 šoferjev.

Promet v prvem polletju znaša 15,334.313 dinarjev.

V prometu imamo trenutno: tovorni avtomobil Citroen 4 t, bencinski pogon; Fiat 4 t, nafta; Avstrofiat 4 t, nafta; Fortson 4 t, nafta (kipar); Chevrolet 3 t, bencinski pogon (kipar); GMC 3 t, bencinski pogon (kipar); Chevrolet 3 t, bencinski pogon (kipar); TAM 3 t, bencinski pogon; TAM 3 t, bencinski pogon; TAM 3 t, bencinski pogon; TAM 3 t, bencinski pogon; traktor Buldog-lanz I (kipar); traktor Buldog-lanz II navadni.

V popravilu: Federal, bencinski pogon; Chevrolet, predelava v kipar; Zis, bencinski pogon; Buldog-lanz III.

Nadalje imamo: avtobus TAM; osebni avto Mercedes-Benz I; osebni avto Mercedes-Benz II; poltovorni avto Opel Olimpia in osebni avto Opel Kadet,

Skupaj 23 vozil.

Problemi

so v delno slabih vozovih, poraba bencina je prevelika. Premalo je kibarjev ter je

gledati, da preuredimo še nekaj vozov v kibarje, ker le-ti nam dajo velik efekt.

STROJNI PARK

še ni obračunan, ker še čaka na končno oceno osnovnih sredstev. Kakšne stroje imamo, vam je znano.

V juliju smo pridobili dva buldožerja Ansaldo, ki že obratujeta, in sicer eden v gramoznici in eden v Selcah. Delajo dobro, trenutno jih štedimo, da se uvozijo.

Problemi

so črpalke, ki jih je vedno premalo, mešalci so precej stari, pri katerih so stalne

okvare, kar se opaža tudi še pri novih mešalcih.

TRANSPORTNA BRIGADA

zaposluje 8 ljudi. Je ogromno nadurnega dela, ker imamo stalno razkladanje vagon-skih pošiljk materiala.

Rekapitulacija: v prvem polletju obračunano 92,154.083 din, za vse leto predvideno 200,000.000 din.

Zasedba

8 nameščenec, 9 vodij obratov, 1 čistilec, 1 orodjar, 8 čuvajev, 103 kvalificiranih, 87 polkvalificiranih in priučenih ter 12 vajencev; skupaj 229.

Delavsko samoupravljanje

Izvečki iz zapisnikov zasedanj upravnih svetov pri našem podjetju.

Gradbišče Štore

Upravni svet na tem gradbišču je brez dvoma eden najboljših upravnih svetov pri podjetju. Zasedanja se vrše redno z aktualnim dnevnim redom. Kot glavno obravnavajo probleme gradbišča, in sicer izvršitev mesečnega plana za celo gradbišče in posamezne objekte. Tako je bilo ugotovljeno, da je kolektiv gradbišča Štore prekoračil plan za mesec julij za 6,8%.

V zvezi s planom in proizvodnjo sploh obravnavajo o mehanizaciji, delovni sili, materialu itd.

Tako je upravni svet ugotovil, da jim primanjkuje gradbenih strojev, in sicer kompresor, vodna črpalka, cirkularka in vrtna kladiva.

Nadalje so obravnavali obračun kolektivne norme za mesec junij 1953. Sklep upravnega sveta gradbišča je bil, da se izplača presežek kolektivne norme ločeno po objektih kot sledi:

Na objektu Pripravljalna dela je bilo izplačanega 6% presežka; na objektu Podporni zid 4% presežka; na objektu Elektropeč 4% presežka; na objektu Industrijska voda 5,5% presežka; na objektu Cesta 6% presežka in na objektu Kulturni dom 0%.

Nadalje je upravni svet sklenil, da na objektih, na katerih ni bila dosežena kolektivna norma, ne morejo participirati na presežku kolektivne norme. To velja na tem gradbišču za objekt Bunkerji za surovine in Industrijski tir.

Rezultat tega je, da se je v celoti dvignila produktivnost dela.

Na dnevnem redu je bila tudi razprava o okrožnici Združenja gradbenih podjetij

Slovenije v zvezi z Uredbo o davku na sklad za plače. Sklep debate je bil pravilen, t. j., popolnoma napačno je dvigati plače ter je upoštevati, da vzporedno z znižanjem prejemkov padajo cene živilskim in ostalim predmetom.

Nadalje je upravni svet ugotavljal, da je ravno v zvezi z znižanjem živilskih artiklov cena hrane v naših DUR previsoka. Sklenili so, da je treba pregledati dosedanje kalkulacije hrane, ker je sigurno, da se bo cena hrane lahko znižala za okrog 500 din mesečno na abonenta.

Upravni svet gradbišča je reševal tudi razne disciplinske prekrške, storjene na gradbišču v Štorah.

Gradbišče Trbovlje

Upravni svet na tem gradbišču zaseda redno in rešuje tekoče probleme gradbišča. Zaradi odsotnosti, odnosno odhoda nekaterih članov upravnega sveta, so istega izpopolnili z novimi člani Izvoljen je bil tudi novi predsednik tov. Humer Franc, ker je prejšnji predsednik upravnega sveta bil službeno premeščen.

Reševali so vprašanje fluktuacije delovne sile na gradbišču, posebno zidarjev, kateri so zaradi znižanja prejemkov in ukinitve posameznega akordiranja zapustili delo.

Debate je bilo precej okoli preseganja in izplačila presežka kolektivne norme, kar so rešili zelo povoljno in izkazani presežek kolektivne norme pravilno razdelili med člane kolektiva.

Gradbišče Celje II

Upravni svet je razpravljal v zvezi z neizvršitvijo mesečnega plana o slabi organizaciji in pomanjkanju delavcev, predvsem zidarjev.

Nadalje je upravni svet kritiziral delo in organizacijo nekaterih delavnic Stranskih obratov, predvsem kleparske. Predlagali so, naj dobi kleparska delavnica boljšega mojstra, sicer se bodo dela oddala tujim obrtnikom.

Razpravljali so tudi o naselju naših delavcev v začasnem stanovanju v Gregorčičevi ulici.

Skladiščniki gradbišča morajo ves dovoženi material pri prevzemu točno premeriti (posebno velja to za gramoz in pesek), ker se dogaja, da ni vedno toliko materiala, kot je v dobavnici navedeno.

Razpravljali so še o čiščenju strojev, kvaliteti dela, delovni sili in drugih važnih problemih.

Gradbišče Celje I

Poleg ostalega je upravni svet ugotovil, da nima gradbišče zadostne mehanizacije (kar je bilo kasneje odpravljeno, t. j. mehanizacija dodeljena gradbišču).

Sklenili so, da je poostriži delovno disciplino ter da mora tarifna komisija vsaki mesec regulirati prejemke po zalaganju delavcev.

Mesečni plan je bil izvršen Ker je v perspektivi še nekaj novih gradenj na tem gradbišču, je razmisliti glede delovne sile in tehničnega kadra.

Stranski obrati

Upravni svet Stranskih obratov prav nič ne zaostaja v delu za upravni svet gradbišč. Nasprotno! Pred istega so postavljene dostikrat še večje in težje naloge z ozirom na raztresenost delavnic in različnost strok. Vendar je upravni svet razpravljal o problemih vsake delavnice posebej. Sprejeti so bili koristni sklepi tako za odpravo raznih napak v delavnicah samih in za boljše in pravočasno izvršitev obrtniških del na naših stavbah.

*

Iz gornjega sledi, da se upravni sveti gradbišč zavedajo, kakšne so njihove naloge. Rešujejo razne probleme gradbišč, delavskemu svetu podjetja pa stavljajo predloge, koristne za celo podjetje.

Zeleti bi bilo, da dostavljajo vsa gradbišča zapisnike o delu upravnih svetov uredništvu »Glasila«, da bomo lahko na podlagi zapisnikov seznanili celoten kolektiv Betona o delu in važnejših sklepih organov delavskega samoupravljanja.

Uredništvo.

Racionalizacija dela na gradbišču STMM v Trbovljah

Mnogo se danes govori in piše o dobri organizaciji dela, o štednji materiala ter o še mnogo drugih faktorjev, s katerimi je mogoče doseči ogromne prihranke na stroških, ki so potrebni za izgradnjo kakega koli objekta

Ker smo pa tudi v Trbovljah imeli takšne slučaje racionalizacije, ki so investitorju prihranile težke stotisočake, hočem tu opisati dva primera.

Na objektu »Hala težke montaže T. etapa«, ki meri 4610 kv. metrov zazidane površine je stropna konstrukcija iz montažnih betonskih plošč. Za polaganje teh plošč, za vzdavo oken v laternah ter za površinsko obdelavo stropa je kalkulant predvidel po celi površini odre (pripominjam, da je bil celotni projekt s predračunom vred odobren od revizijske komisije) višine 12 m. Po kalkulaciji projektanta, bi stroški za te odre znašali skupaj $4610 \times 450 = 2,074.500$ din.

Ko smo pri izvajanju dela prišli tako daleč, da bi lahko pričeli s polaganjem strešnih plošč, smo videli, da bi nam način s celimi odri zelo otežkočal (nismo imeli pravih tesarjev, še manj pa časa, ker je bilo treba plošče čim prej položiti), smo se posvetovali skupno s tehničnimi osebjem ter odločili, da bomo uporabili za dviganje plošč lahki premični motorni vitel ter lahke železne sponse, s pomočjo katerih smo plošče dvigali na most (isti je služil pri montaži strešnih poveznikov), katerega smo potem uporabljali po celi površini hale.

Predvidena zamisel je popolnoma uspešna. Tu naj povem še to, da je bilo to delo zelo težko in nevarno ter na višini 12 m nad tlakom pa smo streho pokrili brez vsake najmanjše nezgode.

To naj bi bil en primer, katerega je skupno rešil celotni tehnični kader na gradbišču.

Sedaj hočem pa opisati še drugi primer, ki je zamisel višjega delovodje tov. Humar Franca — primer, ki ga po mojem mišljenju upravičeno smemo imenovati racionalizacija.

Po celi dolžini hale, to se pravi ob liniji A, B ter C bi bilo treba za omete stranskih stez ter stebrov postaviti odre višine 9 metrov, in sicer ob vrsti A ter C po eno vrsto ter ob vrsti B dve vrsti odrov, kar bi skupaj znašalo $4 \times 105 \times 7 = 3480$ kv. metrov (vertikalne projekcije). Stroški za te odre, če računamo 1 kv. meter po 350 dinarjev bi znašali $3480 \times 350 = 1,218.000$ dinarjev.

Res smo mislili tu postaviti lahke odre, toda ker nismo uspeli dobiti tako dolgih lanten, fasadne lestve, ki jih nekaj imamo pa so bile predolge, smo bili v resni zagoni, kako bomo uspeli z notranjimi ometi, če ne bo mogoče postaviti odrov.

Tov. Humar pa se je domislil neke vrste visečih okvirjev — odrov, katere je obesil na mostno konstrukcijo, na vsak most po dva komada. Ti odri imajo konstruktivno obliko ogrodja za dvigalo dolgo okrog 6.5 metrov, na katerih je pa potem nameščeno tri vrste plohov, ki služijo za pohodno površino. Ker je možnost premikanja mostov po celi dolžini hale, je jasno, da je možno tudi iz teh odrov doseči vsak kosček površine, ki jo bo treba ometati. Jasno pa je, da bo treba med delom na odrh imeti vedno 3 ljudi, ki bodo na konceh po

potrebi premikali s pomočjo vitlov mostove naprej oziroma nazaj.

S tem, kar sem ravno sedaj opisal, je doseženo namreč to, da bodo vsi odri odpadli, s tem pa tudi stroški za postavitev ter podiranje istih.

In če sedaj napravimo še približno kalkulacijo za izdelavo teh visečih odrov, potem mislim bo šele slika taka, da se bo lahko dalo sklepati, koliko je tu res prihranjenega investitorju.

a) Delo.

Izdelava odrov:

T-VII 80 ur à 208	= 16.640.— din
T-VI 40 ur à 184	= 7.360.— din
R-II 40 ur à 143	= 5.720.— din

Skupaj 29.720.— din

Podiranje 40% postavitev:

29.720 × 0.40 11.890.— din
Izdelava in podiranje	<u>41.610.— din</u>

b) Material.

op. računam amortizacijo 2 meseca!

rezan les $\frac{4 \times 1.55 \times 15.000 \times 60}{700} = 7.971$ din

spojke, vijaki $\frac{4 \times 30 \times 150 \times 60}{700} = 1.543$ din

žičniki $20 \times 240 = 4.800$ din

Material skupaj: 14.314 din

Rekapitulacija:

Opomba: Zaokrožim vse na 000 din. Posluga predvidena 1 mesec dni!

Stroški postavitev ter podiranje in posluge pri premikanju visečih odrov

a) Delo	42.000 din
b) Material	<u>14.000 din</u>

Skupaj 56.000 din

c) Posluga

$143 \times 3 \times 208 = 89.000$ din

Skupni stroški 145.000 din

Stroški za postavitev visokih odrov višine 9 metrov bi znašali 1,218.000 din.

Stroški za postavitev visečih odrov znašajo 145.000 din.

Prihranek na stroških 1,073.000 din.

Poudariti pa je pri tem treba tudi to, da ne gre tu samo za prihranek, ampak tudi za pridobitev na času, kateri nam je na tem objektu zelo skopo odmerjen, poleg tega pa smo tu vezani na rok dogotovitve.

Upam, da sem to, kar je bistvenega obdelal vse. Želel bi s tem povedati vsem našim kolektivom na drugih gradiliščih, da se tudi v Trbovljah, o katerih smo do-

GOVORI SE . . .

da je v tekmovanju upravnih svetov odneslo Zagorje (nevarne konkurenti objavimo drugič, če se ne zdramijo prej.); da bo upravni svet v Štorah kaznovan, ker je razdelil akordni presežek;

da se našim nogometašem in odbojkarjem kolca po pokalih Betona;

da je Janez najboljši strelec;

da se racionalizacija izvede hitreje kot izračun premije;

da je neki predsednik podpisal pritožbo, a je ni prečital;

da je bilo v Brežicah z veliko večino sklenjeno, da Humer ne bo več starostni predsednik;

da je potovala gradbena knjiga zastonj v Piran;

da se firmi »Brata Dolinšek« kolca po Betonu;

da so razprave o akordih rekordne, plačuje se pa v režiji;

da dobe kegljači in šahisti diplome za disciplino;

da Vino Koper boljše kalkulira kot mi; da bo treba v Štorah uvesti čuvajsko službo za dežurne.

sedaj bolj malo pisali, trudimo dvigniti storilnost dela in najti nove metode, ki bi nas privedle do čim boljših uspehov.

Obenem bi pa želel, da se da priznanje tov. Humar Francu za njegovo idealno zamisel ter izvedbo opisanih odrov, na katerih že delamo ter ga tudi temu primerno nagradi. Potrebno je, da bo ta moj dopis posebna komisija analizirala bolj po-

drobno ter da bo na podlagi svojih izvidov predlagala tov. Humru premijo, na katero je po tarifnem pravilniku upravičen.

S tem pa mislim, da ne bi bilo dano samo materialno priznanje enemu članu našega kolektiva, ampak upam, da bi to služilo tudi vsem ostalim za vzpodbudo, da bi dali novih poti k novim uspehom.

-ak.

Več zanimanja za socialno zavarovanje

Ena največjih pridobitev našega današnjega družbenega reda je brez dvoma zakonitev starega načela, za katerega so se borile že generacije pred nami, to je načela, da bi upravljali s svojimi sredstvi, ki jih ustvarjajo delavci sami.

Edino v naši državi je to načelo že sprovedeno v življenje ter naši delovni kolektivi sami gospodarijo s svojimi podjetji, to je z dobrinami, ki jih sami ustvarjajo.

Naš človek pa ustvarja razen posameznih predmetov v produkciji tudi finančna sredstva, ki služijo našemu človeku, kadar je bolan ali kadar pri svojem delu obnemore. Tudi ta sredstva ustvarjajo naši delovni kolektivi, naši delavci in nameščenci.

Zaradi tega je bilo nujno, da je Zvezna skupščina izdala tudi odgovarjajoče predpise, kako uporabiti tista sredstva, ki so namenjena skrbi bolnim in onemoglim delavcem in nameščencem.

Jasno je, da morajo ti predpisi odgovorjati osnovnim načelom našega družabnega življenja, t. j. da tudi s temi sredstvi razpolagajo oni, ki so jih ustvarili. Možnosti, kako upravljati s sredstvi socialnega zavarovanja sta v glavnem dve. Ali država subvencira ustanovo socialnega zavarovanja z določenimi finančnimi sredstvi, ali se pa ta sredstva še posebej ustvarjajo in izločijo iz ostalih sredstev državnega proračuna ter se z njimi samostojno gospodariti. Ta druga oblika je brez dvoma popolnejša in pravilnejša ter osnovnim načelom naše družbene ureditve bližja. Prva rešitev vse preveč kaže na birokratske tendence, ki se v takem sistemu nujno ponavljajo, kajti nihče ne vpraša od kod se ta sredstva zbirajo, ampak vsakdo vidi le to, da ima pravico zahtevati. Zaradi tega smo se tudi odločili za drugo pot, ki je edino pravilna pot, da si naši zavarovanci sami ustvarjajo svoja sredstva, iz katerih dajejo bolnim in onemoglim tovarišem, kadar so pomoči potrebni.

S temi sredstvi pa mora nujno tudi nekdo gospodariti, kajti ustvarjene materialne dobrine je treba pravilno uporabljati in z njimi gospodariti.

Zaradi tega so izšli odgovarjajoči zakonski predpisi, ki predvidevajo široko samoupravo tistih, ki ustvarjajo sredstva za socialno zavarovanje. Prvi so bili poklicani, da pripravijo vse potrebno, da preidemo na nov način gospodarjenja tudi pri nas, v socialnem zavarovanju — seveda sindikati. Bilo je ogromno dela, ki ga je bilo treba pripraviti in izvršiti, saj ni šlo samo za tehnično pripravo volitev, šlo je za dosti več, šlo je za ogromno politično delo, kajti našim ljudem je bilo treba razložiti, da to ni samo razširjenje njihovih pravic, ampak tudi težko in odgovorno delo, da sami gospodarimo v svojem domu. Nepravilno gospodarstvo nam lahko škodi tako, da bi bile osnovne pravice vsakega zavarovanca resno ogrožene.

Zaradi tega je tukajšnji OSS v najtesnejši povezavi z lokalnimi političnimi in oblastnimi činitelji kakor tudi z nameščenci Zavoda za socialno zavarovanje, ki so v teh vprašanih strokovnjaki, pripravili vse potrebno, da so naši delovni kolektivi na tajnih in neposrednih volitvah izvolili svoje zastopnike, ki bodo gospodarji premoženja, ki je ustvarjeno v ta namen. Okrajni sindikalni svet je izvršil vse priprave in tudi volitve same, na katerih je bilo izvoljenih 83 delegatov v skupščino socialnega zavarovanja.

Ti delegati so izvolili iz svoje sredine 7-članski izvršni odbor, ki z zavodom gospodariti. Kakor smo do sedaj lahko ugotovili, posluje zavod dobro in torej naš trud in naše delo ni bilo zaman. Ni bil samo slučaj, da se je ustanovna skupščina zavoda vršila ravno v sindikalni dvorani, bilo je samo ob sebi umevno, saj smo mi prvi poklicani nuditi porajajoči se samoupravi zavoda vso potrebno pomoč. Ne gre samo za ozko vprašanje, gre za dosti več, gre za pravilni odnos do trpečega tovariša, OSS je v najtesnejši povezavi z Zavodom za socialno zavarovanje ter nudi po svojih močeh samoupravi tega Zavoda vso potrebno pomoč.

Poleg svojega sodelovanja pri osnovanju zavoda je OSS tudi sodeloval pri izbiri

članov, ki so z zastopniki zavarovancev v stalni zdravniški komisiji, v invalidsko-pokojninski komisiji in višji invalidsko-pokojninski komisiji. Tudi tu so namreč zastopniki zavarovancev, ki skupno z zdravniki-strokovnjaki odločajo o pravicah, ki jih ima posamezni član socialnega zavarovanja.

Opazili pa smo, da odnosi nekaterih merodajnih činiteljev do zavoda niso ravno najboljše. Ne moremo si namreč drugače razlagati tega, kako je mogoče, da Zavod za socialno zavarovanje kot ena naših najvažnejših ustanov še vedno nima primerenih prostorov. Proti temu moramo dvigniti svoj glas in odločno zahtevati takojšnjo preselitev zavoda v primerne prostore. Tukajšnji OSS je nudil zavodu potrebno pomoč, po drugi strani pa smo tudi pri samoupravi zavoda, kot pri ostalih nameščenih opazili pravičen odnos do dela ter lahko tudi pohvalimo diskusijo na obeh skupščinah, ki je zajela jedro stvari ter bila izredno plodna za nadaljnji razvoj naše socialistične domovine zlasti na polju socialnega zavarovanja.

Da prikažemo obsežnost in nujnost do sedaj opravljenega dela, je treba omeniti dajatve, ki so bile izplačane v lanskem letu.

Izdatki:

1. bolniška oskrbina	79,787.285 din
2. porodniška oskrbina	5,879.459 din
3. dečja oprema	14,487.871 din
4. pogrebne	1,977.589 din
5. potni stroški zavarov.	8,407.175 din
6. zdravila	27,500.745 din
7. otroške doklade	633,111.778 din

K temu pridejo še plačila za invalidnine ter pokojnine, katere je v 1952. letu izplačeval še Republiški odbor Ljubljana.

Zavedati se mora vsak posameznik, da gredo vsa sredstva izplačil iz naših žepov, kar zelo bremeni naš plačni fond. Potrebno je varčevati, ako govorimo o varčevanju, s tem ni mišljeno, da bi krajšali pravice zavarovancev, t. j. bolnih in onemoglih članov. Ne! Bolnim in onemoglim vso pomoč! Simulantom neizprosno boj! Važno je vprašanje, kako zmanjšati obratne nezgode in poškodbe. Iste moramo na vsak način znižati in omejiti.

Resno moramo pristopiti k temu, da podučujemo posebno mlade tovariše, da jim prikažemo in predočimo, kje in kdaj je nevarno, da stalno opozarjamo odgovarjajoče organe na nezadostno zavarovana mesta ter se tudi sami vedno in povsod zavarujemo ter nenehno izboljšujemo tehnično higiensko zaščito dela. Naši plačni fondi bi se lahko občutno zvišali z zmanjšanjem nezgod in obolenj.

Pri »Betonu« je stanje obolenj še vedno zelo visoko, saj se giblje od 5—7%, kar je na vsak način nenormalno, in to stane naš plačni fond letno 1,161.000 din, kar se izplača na hranarini za prvih 7 dni bolovanja. Ako prištejemo k temu še izgubo na delovnem času ter hranarino od 7 dni naprej, dobimo porazne številke, katere gredo v težke milijone. Sedaj je vprašanje, kdo vse to plača? Stric iz Amerike, teta UNRA? Ne! To je iz naših žepov, to so naši žulji!

Naše socialno zavarovanje je po zaslugi NOB ter razvoja socializma dasiravno še v razvojni dobi, vendar že sedaj najnaprednejše na svetu. Da bo mogoče to najvažnejšo pridobitev našega socialističnega razvoja izvesti na najvišjo možno stopnjo, je potrebno dobro gospodarjenje z vsemi sredstvi ter se nenehno boriti za znižanje obolenj in nezgod ter vedno in povsod ožigosati ter preprečevati nezakonito izkoriščanje socialnega zavarovanja. Res je, da je naše socialno zavarovanje v nekaterih pogledih celo preveč socialno, kar radi izkoriščajo razni simulanti in delomrzneži.

V zveznem proračunu je predvideno za socialno zavarovanje 83 milijard dinarjev, od tega odpade na LRS okoli 13 in pol milijard, za Celje-mesto in okolico 1 milijardo 700 tisoč dinarjev. Iz teh števil je jasno razvidno, da je socialno zavarovanje tesno povezano z našim celotnim gospodarskim planom. Vsi moramo stremeti za tem, da se sami vzgajamo v vseh ozirih, da pripomoremo k temu, da bodo člani socialnega zavarovanja čim manj potrebni pomoči. Matjaž

Življenje in delo mladine „Beton“ Store

Mladinsko organizacijo »Beton« Store so svoj čas smatrali kot zaostalo organizacijo, v kateri ni bilo pravega mladinskega življenja.

Če pa pogledamo danes življenje in delo mladine »Beton« Store, lahko odkrito rečemo, da je naša organizacija napravila vidne korake, po katerih si je začrtala pot k pravilnemu delu za vzgojo naše mladine ter za dvig naše organizacije.

Ako pogledamo na samo organizacijsko delo, vidimo, da imamo uspehe že pri samih sestankih, kjer smo mladino toliko zainteresirali, da se že sama zanima za sestanke. Vsebina naših sestankov pa ni samo kritika članov ali razpravljanje o nadaljnjem delu aktiva, temveč se na naših sestankih seznanjamo s političnimi do-

godki v svetu, nadalje se seznanjamo z delom drugih mladinskih organizacij v in izven naše države itd. Vse to je delo naše organizacije.

Na drugi strani pa lahko zopet vidimo, da se naša organizacija ne bavi samo s sestanki, ampak da skrbi z pravo razvedrilo mladine. Samo v tem letu smo pripravili 4 izlete, in sicer: v Logarsko dolino, v rojstni kraj maršala Tita — Kumrovec, in to ravno na roj. dan, bili smo v Celjski koči in Svetini ter na mladinskem festivalu v Preboldu. Vse to je dokaz, da smo tudi tukaj složni kot prava organizacija LMS. Za vse te uspehe smo bili enkrat pohvaljeni, a sedaj pa nagrajeni od CK ZKJ z diplomom ter smo bili proglašeni v prvem polletju kot ena najboljša organizacija v Celju-okolici.

Od skupno 88 mladincev nas je organiziranih aktivnih članov 53. Skoro polovica nas je aktivnih v športnih panogah: nogometu, namiznem tenisu, kegljanju ali v strelski sekciji.

Naša organizacija uživa polno pomoč članov ZK, kot tudi razumevanje pri upravi in sindikatu.

Predsednik LMS »Beton« Store
Borinc Lojze

Problem cementninarske delavnice

Za planiranje dela v naši cementninarski delavnici bi bilo potrebno, da bi šefi gradilišč pravočasno že vnaprej naročili izdelavo raznih betonskih izdelkov, ki jih bodo potrebovali pri gradnji stavb. Do sedaj se je v večini primerov dogajalo, da je delavnica dobila naročilo šele takrat, ko bi cementni izdelki morali biti že na stavbi. Zlasti velja to za naročila betonskih oken. Upoštevati je treba, da je za izdelavo nekaterih izdelkov potrebno naročiti še izdelavo modelov, za kar rabi tudi mizarška delavnica določen čas. Nadalje je treba računati, da se morajo betonski izdelki potem še dobro posušiti, da se pri prevajanju ne lomijo in drobijo.

Pri vsakem naročilu je treba navesti v kakšnem roku je treba naročeno izgotoviti. Priložiti je točen opis, skico o armaturi, marko betona in podobno. Vse to je važno in nujno potrebno za pravilen razpored dela z ozirom na našo zmogljivost pri določenem številu ljudi in omenjenem delovnem prostoru. Ne smelo bi se dogajati, da je bila delavnica skoraj dva meseca brez pomembnejših naročil, zdaj ima pa zopet toliko dela, da ne bo mogoče vsega pravočasno izgotoviti. Treba bi bilo že sedaj misliti, kaj bomo delali pozimi.

Brečko Franc

Športni dan

„Betona“

V okviru razpisa športne zveze Slovenije in »Partizana« za množična tekmovanja vseh društev, organizacij, kolektivov itd. je odbor našega sind. športnega društva sprejel sklep, da izvedemo množično tekmovanje članov kolektiva v disciplinah, ki so spodaj navedene.

Glavni namen množičnega tekmovanja ni zmaga, temveč udeležba. Z udeležbo na množičnih tekmah se borimo za napredek ljudskega zdravja, za zvišanje delovne zmogljivosti in za stopnjevanje obrambne moči.

Za pravilno tolmačenje pomena tega tekmovanja ni zadolženo samo sindikalno športno društvo podjetja, temveč je to dolžnost slehernega člana kolektiva, predvsem pa sindikalne in mladinske organizacije ter komunistov v podjetju, skupno s šefi gradbišč, vodji obratov in delovodskim kadrom.

Sindikavno športno društvo je razpisalo množično tekmovanje kot »Športni dan Betona« ter se vrši v dneh 19. in 20. septembra na stranskih obratih »Beton« Gomilsko, kjer so pripravniki prostori za lahkoatletiko in ostale discipline, razen kegljanja, ki bo v Celju dne 13. septembra 1953.

Navedena tekmovanja se lahko udeležijo samo člani kolektiva ter ni dovoljeno izposojanje raznih dobrih tekmovalcev izven podjetja, ker kot že omenjeno, ni glavni namen tekmovanja zmaga, temveč udeležba.

Tekmovanje je razpisano v naslednjih panogah:

1. Lahkoatletika: Tek na 100 in 400 m, skok v višino, daljino, suvanje krogle, met diska in kopja. — Tekmuje se po propozicijah Atletske zveze Slovenije.

2. Odbojka: Po pravilniku Odbojcarske zveze Jugoslavije s tem, da se igra samo na dva dobljena seta.

3. Streljanje z zračno puško: Tekmuje 5 tekmovalcev, in sicer 5×5×5, t. j. v stoječem, klečečem in ležečem položaju.

4. Namizni tenis: Po liga sistemu (ekipno) vsak z vsakim, t. j. 10 partij, 9 poedinskih in igra dvojic.

5. Nogomet: Po pravilniku Nogometne zveze Jugoslavije, igra se samo dvakrat po 30 minut.

6. Plavanje: V poljubnem slogu na krajše proge, t. j. do 100 m.

7. Šah: Vsaka ekipa z vsako, v grupnem sistemu, v kolikor bo prijavljenih več kot tri ekipe. Tekmuje se po točkovnem sistemu in ne na zmago ekipe. Katera od ekip bo dosegla največje število individualnih točk je zmagovalca in prvak »Betona« za leto 1953. Ekipo sestavlja 6 igralcev.

8. Kegljanje: Poleg navedenih disciplin lahkoatletike, nogometa, odbojke in šaha se bo tekmovalo tudi v kegljanju. Ker na Gomilskem ni kegljišča, bo kegljanje na kegljišču »Betona« v Celju, in sicer dne 13. septembra 1953 s pričetkom ob 8. uri zjutraj.

Tekmuje se v narodnem slogu. Ekipa šteje 10 kegljačev. Vsako moštvo igra dve igri. Seštevek podrtih kegljev obeh iger odloči plasman in s tem zmagovalca »Betona« v kegljanju.

V tej disciplini nastopa mladinska vrsta kegljačev proti članskim ekipam iz Štor, Celja in Zasavja. Nastopajo tudi ženske ekipe.

Tekmuje se po skupinah. Posamezna gradbišča sestavljajo skupine kot je navedeno:

Zasavski bazen (gradbišče Trbovlje in Zagorje) tvorijo eno skupino, ki pa lahko nastopa z več ekipami v posameznih panogah.

Celje da dve skupini. V obeh skupinah lahko nastopajo z več ekipami v posameznih panogah. Da sta v Celju določeni dve skupini je vzrok ta, da so v celotnem staležu prišteti stranski obrati in direkcija podjetja.

Gradbišče Štore tvori samostojno skupino, obrat Gomilsko prav tako samostojno

ekipo, ki pa lahko nastopa v vseh navedenih panogah, kar velja seveda za vse skupine.

Ocenjuje se najbolje plasirana skupina, odnosno pri posameznih panogah športa najbolje plasirana ekipa. Ocenjevanje se vrši po finski tabeli. Kot kriterij za določanje I. mesta bo tudi število udeleženih z ozirom na stalež zaposlenih.

Eventualne informacije lahko dobite pisмено ali telefonsko od tov. Bizjak Staneta ali tov. Vitanc Franca.

Odbor športnega društva je določil tehnično vodstvo, ki ga sestavljajo: Vitanc Franc, Herman Jakob in Lipovšek Vlado.

Udeležimo se »Športnega dneva Betona« v čim večjem številu. -VI-

Začarani krog

Kadar rabimo gramoz, je visoka voda (gramoza ni).

Kadar je nizka voda, se popravlja separacija (gramoza ni).

Kadar je nedelja, je separacija v redu (gramoza ni).

Kadar je vse v redu, se gramoz rezervira (gramoza ni).

Kadar so silosi polni, gramoz nihče noče...

Ko pa je vse urejeno in v redu, pa ni telefona...

Racionalizacija

Mešanica cementa sevniške mivke in savinjskega gramoz je dala trdnost 320 g mm². Cestitamo.

Priročna apoteka

Na steni bela omar'ca visi,
na vratih križ se rdeči blešči,
vsem znana ta shrambica varna,
morala biti bi ročna lekarna...

Ko pa se vratca odpro,
je čudo zagledalo moje oko...
moko, jajca, džem in sir —
kot shrambo svojo odprl bi oštir!

Sršen.